

आर्थिक वर्ष २०७९/०८०को

आय तथा व्ययको अनुमान

बजेट वक्तव्य

आठविसकोट नगरपालिका, रुकुम(पश्चिम)

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

२०७९

नगर सभाको बैठकमा मिति २०७९ साल असार १० गते शुक्रबार
नगर उप प्रमुख श्री धनकुमारी शाहीले प्रस्तुत गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष २०७९/०८०को
बजेट वक्तव्य

आठविसकोट नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय रुकुम (पश्चिम),
कर्णाली प्रदेश, नेपाल

२०७९

प्रारम्भ

१. स्थानीय तहको दोस्रो कार्यकालको शुरुवाती चरणबाटै आठविसकोट नगरपालिकामा आर्थिक सम्बृद्धिको नयाँ मोडेल संस्थागत गर्न सकिने विश्वासका साथ आर्थिक वर्ष २०७९/०८०को कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गर्न उपस्थित भएको छु । यस प्रकारको जिम्मेवारी प्रदान गर्ने नगरपालिकाका आम मतदाताहरुप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।
२. म नेपालको संविधान (२०७२) ले स्थानीय तह गठन गरेपछिको दोस्रो कार्यकालको पहिलो बजेट वक्तव्य पेश गर्न गइरहेको छु । यस अवसरमा सर्वप्रथम नेपालको सार्वभौमिकता, अखण्डता, संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, समानुपातिक समावेशिता, धर्म निरपेक्षता र सामाजिक न्यायका लागि भएका विभिन्न ऐतिहासिक संघर्षहरुमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने महान सहिदहरुको स्मरण गर्दै उहाँहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली व्यक्त गर्दछु । यस क्रममा घाइते, अपाङ्गरवेपत्ता भएका योद्धा तथा सहिद परिवारजन प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु ।
३. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई संस्थागत गरी त्यसको लाभ प्रत्येक नगरवासीसम्म पुर्याउने हाम्रो दायित्व पूरा गर्दै आर्थिक, सामाजिक संरचनाको विकास गर्दै ग्रामिण अर्थतन्त्रको वृद्धि गरी नगरमा आर्थिक सम्बृद्धि कायम गराउनेदिशातर्फ आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम लक्षित रहेको छु ।
४. बजेट तर्जुमा गर्दा मैले नेपालको संविधान, नेपाल सरकारको १५ औं योजना, कर्णाली प्रदेशको प्रथम पञ्चवर्षिय योजना, दिगो विकासका लक्ष्यहरु, आठविसकोट नगर कार्यपालिकाका नीति तथा कार्यक्रम, विनियोजन विधेयक, २०७९को सिद्धान्त, उद्देश्य, प्राथमिकता र प्रमुख नीतिहरुमानगरवासी, विभिन्न संघसंस्था, नगर सभाका सदस्य ज्यूहरुबाट प्राप्त प्रमुख सुझावहरुलाई मार्गदर्शन र प्रमुख आधार बनाएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय

५. अब म आठविसकोट नगरपालिकाको चालु आ.व. २०७९/०८० कोखर्च प्रगतिको संक्षिप्त समिक्षा प्रस्तुत गर्दछु ।

६. चालु आ.व. २०७८/०७९मा रू. ८५ करोड २० लाख ६२ हजार २ सय ४० मात्र विनियोजन गरिएकोमा हालसम्म स्रोतगत शिर्षक र क्षेत्रगत कार्यक्रममा जम्मा खर्च रु ४८ करोड २२ लाख ४ हजार ८ सय ८१ खर्च भएको छ । जसमा चालूतर्फ ५३ करोड २४ लाख १९ हजार २ सय ५० विनियोजन गरिएकोमा ३७ करोड ९८ लाख ४६ हजार १ सय ४६ खर्च गरिएको छ । पूँजीगत तर्फ ४२ करोड ४४ लाख ८७ हजार ९ सय ९२ विनियोजन गरिएकोमा १० करोड २३ लाख ५८ हजार ७ सय ३४ खर्च गरिएको छ । जस अन्तरगत क्षेत्रगत हिसावले आर्थिक विकासमा १४ करोड १९ लाख ४७ हजार २ सय ५० विनियोजन गरिएकोमा १ करोड २४ लाख ३४ हजार २ सय ११ मात्र खर्च गरिएको छ । त्यसै गरी पूर्वाधार विकास तर्फ १६ करोड ९१ लाख ५९ हजार १ सय ९२ विनियोजन गरिएकोमा ८ करोड ६६ लाख २३ हजार ९१ खर्च भएको छ । त्यस्तै गरी सामाजिक विकास तर्फ ४६ करोड ६६ लाख ८७ हजार विनियोजन गरिएकोमा २३ करोड ४५ लाख ६६ हजार २ सय ७३ खर्च भएको छ । त्यस्तै गरी सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र तर्फ २४ लाख १ हजार विनियोजन गरिएकोमा १८ लाख ८३ हजार १ सय ८७ मात्र खर्च भएको छ । कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च तर्फ १७ करोड ६७ लाख ३ हजार ८ सय विनियोजन गरिएकोमा १४ करोड ७१ लाख ५८ हजार ८ सय ३ मात्र खर्च भएको छ ।

७. चालू आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा कुल विनियोजित बजेटमध्ये प्राप्त हुने बजेटको कुल खर्च ९२ प्रतिशत हुने अनुमान लिएको छु । जसमा चालू तर्फ ९६ प्रतिशत र पूँजीगत तर्फ ८८ प्रतिशत खर्च हुने अनुमान गरेको छु ।

८. चालु आ.व. मा विभिन्न दूरदराजका गाउँहरूमा मोटर बाटो पुर्याउने, नगरपालिकाको केन्द्र तथा केही वडाहरूमा विद्युतको केन्द्रिय प्रसारण लाईन

पुर्यातउने, केही साना ठूला खानेपानी तथा सिचाई आयोजनाका कार्य सम्पन्न भएका छन ।

९. यसै गरी विभिन्न विद्यालयहरूको पक्की भवनहरू निर्माण गर्ने कार्यहरू अगाडी बढी सम्पन्न हुने चरणमा छन । आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रका भवनहरू निर्माण सम्पन्न भई सञ्चालनको प्रक्रियामा रहेका छन भने १५ शैयाको नगर अस्पतालको भवन निर्माण कार्य भई रहेकोछ ।
१०. आ.व. को दोस्रो चौमासिकको अन्तमा देखा परेको कोभिड १९ को दोस्रो लहरको महामारीले नगरवासीलाई व्यापक रूपले संक्रमित गरेकोमा सन्दर्भमा कोभिड प्रतिकार्यहरूको कार्यान्वयन तथा कोभिड अस्पतालको सञ्चालन गरि महामारीको कुशलतापूर्वक सामना गरीसकेका छौं । महामारीबाट बच्न र बचाउनका लागि नगरपालिका क्षेत्रभित्र ७८ प्रतिशत नगरवासीहरूलाई कोभिड विरुद्धको खोप लगाई सकिएको छ ।
११. साईकुमारी मन्दिर तथा कृष्ण मन्दिरको निर्माण सम्पन्न भएको छ भने लक्ष्मीनारायण मन्दिरको डिजाइन स्टिमेट बमोजिमको निर्माण कार्य भईरहेको छ ।
१२. पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम यस नगरपालिकामा श्री जनविकास मावि घारीखोला र श्री ज्ञानोदय मावि चौतारामा लागु भएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म,नगरपालिकाको विद्यमान अवस्थाको यथार्थ अवस्था प्रस्तुत गर्दछु:

१२. भौगोलिक रूपमा कर्णाली प्रदेशकै सबै भन्दा ठूलो यो नगरपालिका

जैविक तथा भौगोलिक विविधताले भरिपूर्ण रहेको छ । यस नगरपालिकामा प्रशस्त खेतीयोग्य जमिन रहेको छ । नगरपालिकामा जलस्रोत , बन जंगल र जडिबुटी प्रशस्तमात्रामापाइन्छ । यी श्रोतहरूको समुचित र योजनाबद्ध प्रयोगबाट समाजवाद उन्मुख सम्वृद्धि प्राप्त गर्न सकिने प्रचुर संभावना रहेको

छ । ठूलो भूगोलमा फैलिएको यस नगरपालिकामा फलफूल खेती तथा पशुपालनको पनि राम्रो सम्भावना रहेको छ ।

१३. रुकुम (पश्चिम) जिल्लाको ४६ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको यस नगरपालिकामा औषत जनघनत्व ६५ जना प्रति वर्ग किलोमिटर रहेको छ । कर्णाली प्रदेशको औषत जनघनत्वको हाराहारीमा रहेको छ ।

१४. यस नगरपालिकाका करिव ४५ प्रतिशत मानिस गरिवीको रेखामुनि रहेका छन् । यो दर कर्णाली प्रदेशकै बराबरीमा रहेको छ ।

१५. गरिवी, कुपोषण, बेरोजगारी, लैङ्गिक तथा घरेलू हिंसा, सामाजिक तथा जातिय विभेद जस्ता समस्याहरु पनि विद्यमान रहेका छन् ।

१६. मानव विकास सूचकाङ्कका हिसावले यो नगरपालिका धेरै पछाडि परेको छ । उत्पादकत्व, बचत, मानव विकास, औसत आयु, प्रति व्यक्ति आय आदि सबै सूचकहरुमा यो नगरपालिका देशको औसत अवस्था भन्दा न्युनछ । भौगोलिक विकटताले मानव विकास सूचकाङ्कमा सुधार गर्न थप कठिनाई व्यहोरि रहनुपरेको छ ।

१७. माथि उल्लेखित अवस्थाहरुको बाबजुद, उच्च मनोबलका साथ जनताको एकता, श्रम, उत्पादन र संघर्षको नेतृत्व गर्दै नगरपालिकाको आर्थिक सम्बृद्धि सहितको समाजवादको जग खडा गर्न सकिने विश्वास लिएको छु ।

सभाअध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक वर्ष २०७९।०८० को बजेटका मुख्य उद्देश्यहरु प्रस्तुत गर्दछु:

१८. आर्थिक सम्बृद्धि सहितको समाजवाद उन्मुख आर्थिक तथा सामाजिक व्यवस्था निर्माण गर्ने यस बजेटका मुख्य लक्ष्य हासिल गर्न देहाय बमोजिमका उद्देश्यहरु निर्धारण गरेको छु ।

१९. परम्परागत कृषि पेसालाई व्यवसायीकरण गर्दै कृषि उत्पादनमा जोड दिने र खाद्यान्न तथा फलफूलमा आत्मनिर्भर भइ निर्यातमुखी बनाउने ।

२०. कृषि, उद्योग, खनिज, वन तथा वातावरण लगायतका क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादत्व वृद्धि गरी खाद्य अधिकार, खाद्य सम्प्रभुता सहितको खाद्य सुरक्षा तथा पोषण सुनिश्चित गर्ने, साथै ती क्षेत्रबाट रोजगारी एवम् स्वरोजगार सृजना गरी स्थानीय समुदायको आयआर्जन वृद्धि गर्ने ।
२१. शिक्षा प्रणालीको समग्र सुधार गर्दै शिक्षामा गुणस्तरीयता कायम गरी उत्पादनशील तथा सुसंस्कारयुक्त नागरिक निर्माण गर्ने ,
२२. स्वास्थ्य सेवालाई गुणस्तरीय, भरपर्दो, विश्वासिलो र सर्वसुलभ बनाउने
२३. सडक तथा सडक पुलहरूको निर्माण तथा सार्वजनिक यातायातको व्यवस्था गरी जनताको आर्थिक तथा सामाजिक गतिविधिलाई सहज र तीव्र बनाउने ।
२४. सामाजिक समावेशीकरण, सामाजिक सुरक्षा, सामाजिक सद्भाव र सामाजिक सहिष्णुता सहित आम सामाजिक, सांस्कृतिक रूपान्तरणको प्रक्रियालाई तीव्र बनाउने ।
२५. नगरपालिका क्षेत्रभित्र हर प्रकारका प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित विपदहरूको सामना गर्न सक्ने क्षमता विकास गर्ने ।

सभाध्यक्ष महोदय,

२६. बजेटका यी उल्लेखित उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न मैले देहायका क्षेत्रगत तथा कार्यक्रमगत प्राथमिकताहरू निर्धारण गरेको छु ।

क. निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीमा सुधार गरी कृषि पेसालाई व्यवसायीकरण गर्ने । जसका लागि विभिन्न किसिमका खाद्यान्न बाली, फलफूल खेती, पशु पालनमा जोड दिने ।

ख. विद्यालयको भौतिक पूर्वाधारहरूको तीव्र रूपमा निर्माण गर्ने र गुणस्तरीय शिक्षाको लागि आधार तयार गर्ने ।

ग. स्वास्थ्य पूर्वाधारको निर्माण तथा व्यवस्थापन कार्यलाई यथाशक्य छिटो गर्दै आधारभूत सेवालाई सर्वसुलभ बनाई गुणस्तरीय र भरपर्दो स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

घ. कृषि, उद्योग र पर्यटन क्षेत्रका कामहरूलाई तीव्र बनाई ग्रामिण अर्थतन्त्रलाई प्रवर्द्धन गर्ने तथा सडक पूर्वाधारको विकासलाई तीव्र बनाई ग्रामिण क्षेत्रको आर्थिक गतिविधिहरूलाई सहज बनाउने ।

ड. कर्मचारी, जनप्रतिनिधि लगायतको कार्य सम्पादन क्षमता वृद्धि गरी सुशासनको प्रवर्द्धनमा जोड गर्ने ।

च. जनताको एकता, श्रम, उत्पादन र सामाजिक, साँस्कृतिक रूपान्तरणको अभियानलाई तीव्र बनाउने ।

सभाअध्यक्ष महोदय

यी उल्लेखित उद्देश्य र प्राथमिकताहरूलाई कार्यान्वयन गर्न देहाय बमोजिम क्षेत्रगत बजेटबिनियोजन गरेको छु ।

क. कृषि तथा पशुपालन:-

२७. स्थिरता, उत्पादनशीलता र रोजगारी वृद्धि: समावेशी विकास आत्मनिर्भरता र आर्थिक समृद्धिभन्ने मूलनाराको परिधीमा रही कृषि क्षेत्रको रूपान्तरण र रोजगारी वृद्धि: निरपेक्ष गरिबीको अन्त्य र आर्थिक समृद्धि भन्ने कृषि क्षेत्रको नारालाई आत्मसाथ गर्दै कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रलाई नगरपालिकाले पहिलो प्राथमिकतामा राखिएको छ ।

२८. नेपालको कृषि क्षेत्रको रूपान्तरण गरी उत्पादन वृद्धि र रोजगारी सिर्जना गर्न, निर्यात प्रवर्द्धन र आयात प्रतिस्थापन गर्न, अर्थतन्त्रलाई आत्मनिर्भर बनाइ निरपेक्ष गरिबी निवारण गरिने छ ।

२९. कृषि उत्पादनमा वृद्धि र कृषि उपजको प्रशोधन तथा बजारीकरणमा लगानी वृद्धिगर्दै निर्यात उन्मुख कृषि प्रणालीको विकासमा विशेष जोड गरिनेछ ।

३०. दुध, फलफुल, मसला तथा मासुजन्य उत्पादन तथा निर्यातलाई प्रवर्द्धन गर्दै ग्रामिण अर्थतन्त्रको सवलीकरणमा जोड गरिनेछ साथै सबै खेतीयोग्य जमिनमा सिचाई सेवा उपलब्ध गराउन जोड गरिनेछ ।

३१. कृषि तथा वनजन्य उपजहरूको प्रशोधनको लागि निर्माणाधिन उद्योगलाई निर्माण सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ । औद्योगिक ग्रामको स्थापना गरि थप उद्योग स्थापना गर्न जोड गरिनेछ ।

३२. दैनिक जीवनयापन गर्न मुश्किल गरिवीको रेखामूनी रहेका घर परिवारहरूको आर्थिक स्थितिमा सुधार गर्न गरिवी तथा विपन्नताको रेखाबाट बाहिर निकाल्न विशेष परियोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

३३. आगामी आर्थिक वर्ष आत्मनिर्भरताको लागि कृषि उत्पादनको नगर अभियान वर्ष हुनेछ । यस अभियान अन्तर्गत आन्तरिक उत्पादन बढाउन आत्मनिर्भरताको लागि कृषि उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

३४. नगरपालिकाको ग्रामीण क्षेत्रलाई कृषि उत्पादनको केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ । किसानहरूलाई कृषि सहकार्य समूह र सहकारीमा संगठित गरिने छ ।

३५. खेतीयोग्य जमिनका साथै बाँझो जमिनको उपयोग गरी कृषि उत्पादन बढाइनेछ । कृषि क्षेत्रको उत्पादकत्व वृद्धिका लागि यस क्षेत्रको व्यावसायीकरण , यान्त्रिकीकरण र आधुनिकीकरण गरिनेछ ।

३६. कृषकहरूलाई सरल र सहज रूपमा बिउ , मल, प्रविधि र सिँचाइ सुविधा उपलब्ध गराउने, सहुलियतपूर्ण कर्जा प्रदान गर्ने, कृषि बीमा विस्तार गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने, कृषि उत्पादन संकलन केन्द्र निर्माण गर्ने , कृषि उत्पादन ढुवानीका लागि कृषि एम्बुलेन्सको व्यवस्था गर्ने, उत्पादित वस्तुको मूल्य निर्धारण गर्ने , कृषि उत्पादन बिक्री वितरणको लागि बजारको व्यवस्था गर्ने तथा स्थानीय तहले तोकेका विशिष्टकृत कृषि तथा पशु उपजको न्यूनतम समर्थन मूल्य तोकी खरिद गर्ने प्रत्याभूति गरिनेछ ।

३७. प्राविधिक ज्ञान उपलब्ध गराउन पालिका तहमा कृषि तथा पशु विज्ञानमा स्नातक गरेका एक एक जना जनशक्ति तथा सबै वडामा कृषि प्राविधिक उपलब्ध गराउने

व्यवस्था मिलाइने छ । प्राविधिक र आर्थिक दृष्टिकोणबाट सम्भाव्य विभिन्न बाली तथा वस्तुका जोनहरू निर्धारण गरिने छ ।

३८. किसान हुनुमा आत्मसम्मान र गौरव वृद्धि गर्न किसानसँग सरकार कार्यक्रम अन्तर्गत योगदानमा आधारित किसान पेन्सन योजना शुरूवात गर्न किसान हितकोष स्थापना गरिनेछ । उत्कृष्ट किसानहरूलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।

३९. किसानहरूलाई नयाँ प्रविधी तथा विधीको सिकाइका लागि अन्तर जिल्ला भ्रमण कार्यक्रमको आयोजना गरिने छ । किसान परिचयपत्रको आधारमा किसानहरूलाई सार्वजनिक सेवामा सहूलियत तथा छुट प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

४०. धान, गहुँ, मकै र दूध लगायतका कृषि उत्पादनको न्यूनतम समर्थन मूल्य तोकिनेछ । उक्त मूल्यमा तोकिएका खाद्यान्न बाली खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी मार्फत निर्यातको व्यवस्था मिलाइने छ ।

४१. पशुपन्छी तथा मत्स्यपालनका लागि आवश्यक उन्नत नस्ल , माछाका भुरा, उन्नत घाँसका बिउ, बेर्ना, दाना, औषधी, खोप लगायतका सामग्रीहरू नियमित रूपमा आपूर्तिको व्यवस्था मिलाइने छ ।

४२. पशु नस्ल सुधार मार्फत उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न पशु सेवा केन्द्रको क्षमता सुदृढीकरण गरी कृत्रिम गर्भाधान सेवा उपलब्ध गराइनेछ । कुखुरा लगायत पशुपन्छीको खोपको आयातमा सहजीकरण गरिनेछ ।

४३. जलवायु परिवर्तन , रोग/किराको प्रकोप एवं प्राकृतिक विपद्हरूबाट कृषि , पशुपन्छीपालन तथा मत्स्य क्षेत्रमा रहेको जोखिम न्यूनीकरणका लागि पशुपन्छी बीमा लगायतका अनुकूलन व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

४४. वि सं २०७९ लाई कृषि जैविक विविधता वर्षको रूपमा मनाइनेछ भने कृषि बाली तथा पशु बीमाको व्यवस्था मिलाइने छ ।

४५. कृषी तथा पशुपालनका उल्लेखित कार्यक्रमका लागि रु. २ करोड १६ लाख विनियोजन गरेको छु ।

ख. उद्योग तथा वाणिज्य :-

४६." कृषिका आधारित उद्योगको वृद्धि ,आठविसकोट नगरको समृद्धि" को मूल नारामा आधारमा तय गरिएको उद्योग तथा वाणिज्य नीतिलाई पूरा गर्न उत्पादनका साधन माथि किसान मजदुरहरूको सामूहिक स्वामित्व कायम गराउन प्रयास थालिने छ । सबैजसो उद्योगहरूको स्थापना र संचालनमा सामूहिक स्वामित्व स्थापित गर्न जोड गरिनेछ । त्यसका साथै नीजि सहकारी र सरकारी क्षेत्रसहितको साझेदारीमा उद्योगहरूको संचालन गरिने छ ।

४७. उद्योगहरूको लागि विद्युतको ब्यवस्था गर्न जोड गरिनेछ ।

४८. आम रूपमा नगरका नागरिकहरूलाई उद्धमी बन्न प्रेरित गर्न उद्धम व्यवसाय सम्बन्धी तालिम संचालन गरिने छ । स-साना परम्परागत उद्योगहरूलाई आधुनिकीकरण गर्दै स्वरोजगार सृजना हुने गरि प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

४९. बजार भाउ तथा महंगी नियन्त्रण गर्न र गुणस्तरीय उपभोग्य सामाग्रीको बिक्रिबितरण हुने ब्यवस्था गर्न निरन्तर निगरानी र प्रयास जारी रहनेछ ।

५०. नगरपालिकामा निर्माणाधिन उद्योगहरूलाई संघीय तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा आ.व. ०७९/०८० भित्र सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।

५१. कर्णाली वेभरेज, स्यार्पू कृषी कम्पनी र काष्ठ उद्योगमा नगरपालिकाले शेयर लगानी गरी मुनाफा लिने र नगरपालिकाको आम्दानी बढाउने प्रकृयाको सुनिश्चित गरिनेछ । यि उद्योगहरूका लागि आन्तरिक तथा बाह्य ऋणको व्यवस्था गरिने छ ।

५२. उल्लिखित कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि रु ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । यस कार्यका लागि आवश्यक पर्ने थप बजेट संघ तथा प्रदेश सरकार मार्फत व्यवस्था हुने प्रबन्ध मिलाएको छु ।

ख. शिक्षाक्षेत्र:-

५३.गुण स्तरीय शिक्षा नगरबासीको इच्छा भन्ने नाराका साथ सार्वजनिक विद्यालयहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको केन्द्र बनाईनेछ ।

५४.सबै नगरबासीलाई भविष्यप्रति आशावान, सभ्य, सुसस्कृत, योग्य, प्रतिस्पर्धी उद्यमशिल, सिर्जनशील र आत्मविश्वासी नागरिक बनाउने यस नगरपालिकाको शिक्षा निति हो ।

५५.राष्ट्रिय आवश्यकता र अन्तराष्ट्रिय अवसरका आधारमा जनशक्तिको प्रक्षेपण गरी विषयगत क्षेत्रगत जनशक्ति उत्पादन गरिनेछ ।

५६.विकास निर्माण र सामाजिक सेवाका क्षेत्रमा विशेषज्ञ जनशक्तिको अभाव रहेको छ । आवश्यक जनशक्ति विकासका लागि कृषि तथा वन पर्यावरण ,विज्ञान तथा प्रविधि चिकित्सा, आयुर्वेद, पर्यटन, ईन्जिनियरिङ्ग लगायतका विशिष्टीकृत विधामा उच्च शिक्षा अध्ययनको लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

५७.उच्च शिक्षा अध्ययनको लागि नगरपालिकामा रहेको एक मात्र शिक्षण संस्था राडीज्यूला शिक्षा क्याम्पसलाई अझ व्यवस्थित गरी विश्वविद्यालयको आंगिक क्याम्पस बनाउन जोड गर्ने र प्राविधिक शिक्षाको समेत अध्यापन हुने व्यवस्था मिलाइने छ । साथै क्याम्पसको सर्वाङ्गिन विकासका लागि आवश्यक जग्गा खरिद गरी भौतिक पूर्वाधारमा जोड र यसै आर्थिक वर्षदेखि नियमित रूपमा अनुदान दिने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

५८. म बनाउछु मेरो गाउ अभियान सञ्चालन गरि नगरपालिकाद्वारा नियुक्त करार स्वयं सेवक शिक्षकलाई विकास निर्माण तथा शैक्षिक विकास सम्बन्धि काममा नगरपालिकाभर सञ्चालन गरिनेछ ।

५९.विद्यालय उमेरका सबै बालबालिका विद्यालयमा हुने सुनिश्चित गरिने छ । बालबालिकालाई विद्यालय ल्याऔ र पढाईमा टिकाऔ कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाई नगरपालिकाभर अभिभावक शिक्षा सञ्चालन गरिने छ ।

६०.राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम मार्फत शिक्षण संस्थाको भौतिक पूर्वाधार तथा सिकाई सुविधामा सुधार गरिनेछ । यस कार्यक्रममा वैज्ञानिक अनुसन्धान ,प्रविधिको

विकास तथा नवप्रवर्तन एवं बौद्धिक प्रतिभाहरूलाई प्रोत्साहन लगायतका कार्यहरू समावेश गरिनेछ।

६१. नयाँ प्रविधि र ज्ञानको विकास एवं विस्तारका लागि अनुकूल वातावरण सिर्जना गरी लगानी गरिनेछ।

६२. सार्वजनिक विद्यालयहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको केन्द्र बनाईने छ।

६३. सबै विद्यालयहरूमा जस्ता पाता मुक्त कार्यक्रम लागु गराइने छ।

६४. सार्वजनिक विद्यालयको समग्र सुधारका लागि नतिजामुलक अनुगमन ,मुल्याङ्कन पृष्ठपोषणलाई थप सुदृढ गरिनेछ।

६५. विद्यालयस्तरमा विज्ञान शिक्षालाई प्रभावकारि र रुचिकर बनाउन वैज्ञानिक सिकाई विधिमा जोड दिईने छ।

६६. हरेक माध्यमिक विद्यालयहरूमा क्रमशः विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना गरिनेछ।

६७. प्राविधिक जनशक्तिको अभाव हटाउन प्राविधिक शिक्षा विस्तार गरिनुका साथै आठविसकोट नगरपालिकामा सञ्चालित प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षालयहरूको स्तरोन्नति गरिनेछ।

६८. नगरपालिकाले निर्माण गरेको स्थानीय पाठ्यक्रममा नगरपालिकाको गौरव, संस्कृति, सभ्यता, सामाजिक मुल्य -मान्यता, सामाजिक एकताको संम्बर्द्धन एवं नागरिकको कर्तव्यबोधका विषयहरू समेत समावेश गरिनेछ।

६९. पाँच वर्षमुनिका बालबालिकाको सर्वाङ्गिण विकासका लागि नगरपालिकामा सञ्चालित प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रमा कार्यरत सहयोगि कार्यकर्ताको क्षमता विकास गर्नुका साथै प्रोत्साहित गरिनेछ।

७०. सार्वजनिक माध्यमिक विद्यालयमा क्रमशः...सुचना प्रविधि प्रयोगशाला र ईन्टरनेट सुविधा पुर्याई शिक्षामा आधुनिक प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिईनेछ।

७१. यसै आ . व . मा आठविसकोट नगरपालिकामा वडा नं. ९ मा रहेका श्री बालकल्याण माध्यमिक विद्यालय आठविसकोट , श्री शहिद स्मृति नमूना माध्यमिक विद्यालय राडी र श्री दिपज्योती आधारभूत विद्यालय राडीलाई समायोजन गरी नमूना विद्यालयको रूपमा विकास गरिनेछ।

७२. ऐतिहासिक पुरातात्विक र पर्यटकीय महत्वको ठूलाकोट क्षेत्रमा रहेको श्री सरस्वती आधारभूत विद्यालय मैडाँडालाई आवश्यक भौतिक पूर्वाधार निर्माण गरी पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रमसँग जोडेर नमूना विद्यालयको रूपमा बनाइने छ ।
७३. बालबालिकाको पोषण स्तरमा सुधार ल्याउन र शैक्षिक सत्र पुरा नगरी बीचमा नै कक्षा छोड्ने समस्या समाधान गर्न सार्वजनिक विद्यालयका कक्षा ६ सम्मका सबै बालबालिकालाई दिवाखाजा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
७४. नगरपालिकामा रहेका सबै विद्यालयहरूमा प्राथमिक उपचार सामग्री सहितको किट उपलब्ध गराइने छ । सबै विद्यालयहरूमा नियमित रूपमा निशुल्क स्वास्थ्य चेकजाँचको व्यवस्था मिलाइने छ ।
७५. सबै विद्यालयहरूमा एक एक वटा स्तनपान कक्ष /आराम कक्षको व्यवस्था मिलाइने छ ।
७६. माध्यमिक तहका विद्यार्थीहरूलाई दैनिक पठनपाठनको अतिरिक्त विविध नगरस्तरिय प्रतियोगिता र खेलकुद लगायतका अतिरिक्त क्रियाकलापमा सहभागी हुन प्रोत्साहित गरिनेछ ।
७७. विद्यालयको सर्वाङ्गिक विकासको लागि विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारी र विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूलाई क्षमता विकास तालिम र भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
७८. सामुदायिक विद्यालयहरूमा सूचना प्रविधिलाई विस्तार गर्दै आधुनिक प्रविधिमैत्री शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापमा जोड दिइनेछ ।
७९. नगरपालिकाका दुइवटा विद्यालयमा मात्र संचालनमा आएको पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम क्रमशः सबै विद्यालयमा लागु गरिने छ ।
- माथि उल्लेखित कार्यक्रम संचालनका लागि रु २२ करोड ८० लाख बजेटको व्यवस्था मिलाएको छ ।

ग. युवा तथा खेलकूद :-

८०. युवाको शक्ति श्रम र उत्पादन नगर सम्बृद्धिको उद्घाटन भन्ने नाराका साथ सार्वजनिक निर्माणमा युवाहरूको सहभागिता र नेतृत्व स्थापना गर्न विशेष पहल गरिनेछ ।

८१. श्रम सहकार्य र सहकारी अवधारणा अनुरूप प्रधानमन्त्री तथा मुख्यमन्त्रि रोजगार कार्यक्रममा युवा सहभागितामा जोड गरिनेछ । उद्योग , व्यवसाय आदिमा युवा शक्तिको परिचालन गरिने छ ।

८२. विधालय स्तरिय र वडा स्तरीय खेल प्रतियोगिताहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

८३. खेल मैदानहरूको निर्माण , खेल सामग्रीहरूको बितरण आदि कार्यहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

८४. खेलाडी उत्पादन र क्षमता विकासमा विशेष जोड दिइने छ । जसका लागि आवश्यक तालिम तथा अध्ययनको व्यवस्था मिलाइने छ ।

८५. नगरपालिकामा रहेको रंगशालाको क्षेत्र विस्तार गरी रंगशालाई व्यवस्थित गर्दै अन्य आवश्यक स्थानमा कभर्ड हलको निर्माण कार्य समेत गरिने छ ।

८६. युवा तथा खेलकुद क्षेत्रको विकासका लागि रु १६ लाख रकम विनियोजन गरेको छु । यस कार्यका लागि अपुग हुने बजेट संघीय तथा प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा प्रबन्ध हुने व्यवस्था गरेको छु ।

घ. स्वास्थ्य :-

८७. स्वास्थ्यमा लगानी स्वस्थ जिन्दगानी भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्दै सबै नगरबासीको पहुँचमा विस्तार भएको स्वास्थ्य सेवालाई गुणस्तरीय र भरपर्दो बनाइने छ ।

८८. प्रवर्धनात्मक स्वास्थ्य सेवाको विस्तारमा विशेष अभियान चालिने छ ।

८९. नगर अस्पतालमा भौतिक पूर्वाधार तथा औजार उपकरण व्यवस्थित गरी विशेषज्ञ सेवा थप गरिनेछ । विशेषज्ञ सेवा सुचारु भएका आँखा उपचार , आयुर्वेद सेवालाई थप व्यवस्थित बनाउदै थप सेवाको रूपमा हाडजोर्नी सि. एस.र दाँत उपचार सेवा समेत संचालनमा ल्याइनेछ ।

९०. आठविसकोट नगर अस्पताललाई टिचिङ अस्पतालको स्वरूपमा बनाई प्राविधिक स्वास्थ्य विषयको पठनपाठन हुने व्यवस्थाको लागि पहल थालिनेछ ।

९१. सबै स्वास्थ्यकर्मी र स्वास्थ्य संस्थाको मापदण्ड निर्माण गरि लागु गरिनेछ र स्वास्थ्यप्रद ज्ञान, सीप, धारणा र व्यवहारको अवलम्बनका लागि स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरिनेछ ।

९२. टेलिमेडिसिन सेवालाई गोतामकोट, स्यालाखदी र ज्यामिरकोटमा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरूमा विस्तार गरिनेछ । गोतामकोट र स्यालाखदी स्वास्थ्य चौकीलाई ल्याव र यु.एस.जी. तथा सःशुल्क फार्मसी सेवा सहितको बनाइनेछ ।

९३. नगर अस्पताल गोतामकोट स्वा. चौ. र स्यालाखदी स्वा. चौ. का लागि थप तीनवटा संघ र प्रदेश सरकारको समन्वयमा एम्बुलेन्स खरिद गरी संचालनमा ल्याइनेछ ।

९४. नगरपालिकाका सबै घर परिवारलाई स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा आवद्ध गरी सुलभ र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा पुर्याइनेछ ।

९५. शहिद परिवार तथा बिपन्न परिवारको लागि स्वास्थ्य विमा निशुल्क गरिदिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

९६. सबै नागरिकको ब्लड प्रोफाइल (Blood Profile) तयार गरि भैपेरि आउने आपतकालीन अवस्थाको लागि रगतको सहज आपूर्ति हुनसक्ने आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।

९७. समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रको विकासका लागि ५ करोड ८९ लाख ८९ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

ड. सामाजिक सुरक्षा तथा समावेशीकरण:-

९८. महिला पहिला र महिलासँग उद्यमशिलता कार्यक्रम लागू गरी महिलाको नेतृत्व विकास, सामाजिक तथा आर्थिक विकास, उत्पादनशिल क्षमता <आत्मनिर्भरताका लागि

आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरी सबै वडाका विभिन्न टोलमा रहेका महिलाहरूलाई समूहमा सहभागी गराई कृषि तथा पशुपालनमा जोडिनका लागि अभिप्रेरित गरिनेछ ।

९९.बालबालिका,अपांगता भएका व्यक्तिहरू ,वृद्ध-वृद्धाहरूलगायत लक्षित वर्गको संरक्षण,सशक्तिकरण र क्षमता विकासका लागि सामाजिक सुरक्षा र सम्मानको ब्यवस्था गरिनेछ ।

१००.सदियौँदेखि पछाडि पारिएका महिलाहरूको आर्थिक ,सामाजिक,साँस्कृतिक रुपान्तरणमा विशेष जोड दिइनेछ ।

१०१.नारी दिवस तथा लैंगिक हिंसा विरुद्ध सञ्चालन गरिने विभिन्न जनचेतनामूलक दिवसीय कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी,फलदायी तथा परिणाममुखी बनाइनेछ ।

१०२.नगरपालिकामा गठित विभिन्न महिला सहकारी तथा समुहलाई सकृय ,जुझारु बनाउनविभिन्न सीपमुलक तालिम तथा क्षमता अभिवृद्धी गराई रोजगारी र आयआर्जनमा जोड दिइनेछ ।

१०३.यूगौँ देखि पछि पारिएका दलित ,महिला तथा अन्य महिलाहरूको जिवनस्तर माथि उकास्न विशेष पहल गरिनेछ । महिलाहरूलाई शसक्तीकरण गर्न विभिन्न कार्यक्रम,तालिम गोष्ठी गर्नको लागी महिलाहरूको नगर स्तरिय आफ्नै भौतिक संरचना निर्माण गरिनेछ ।

१०४.सहिद तथा वेपत्ता योद्धाका परिवार ,घाइते योद्धाहरूको यथोचित व्यवस्थापन तथा द्वन्द्व प्रभावित व्यक्तिहरूको यथोचित र दिगो व्यवस्थापन तथा सम्मानका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

१०५.टुहुरा बालबालिका ,विशेष क्षमता भएका बालबालिकाहरको संरक्षण एवम् पठनपाठनको आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।

१०६.महिला,दलित,आदिवासी जनजाति ,पिछडीएको क्षेत्रका अगुवा कार्यकर्ताहरूको क्षमता विकासको लागि तालिम तथा भ्रमणको ब्यवस्था गरिनेछ ।

१०७.बालविवाहलाई अन्त्य गर्न उमेर पूरा भएपछि विवाह गर्ने जोडीहरुलाई सम्मान तथा पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

१०७.समाजमा जगेडिएर रहेका महिला विरुद्धका विभिन्न कुरिती कुसंस्कार विरुद्ध रेडियो कार्यक्रम,विज्ञापन र सडक नाटक जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

१०८.अति गरिव एकल महिलाहरुको जिविकोपार्जनका लागी अनुदान रकमको व्यवस्था गरिनेछ ।

१०९.विभिन्न स्तरका महिलाहरुका लागि क्षमता अभिवृद्धी तथा नेतृत्व विकास जस्ता तालिमहरु संचालन गरिनेछ । हिसाबाट पिडीत महिलाहरुलाई मनोपरामर्श सेवाको व्यवस्था गरिनेछ ।

११०.न्यायिक समिति मार्फत सम्पादन हुने मुद्दा सुनुवाईमा मिहिला दलित जनजाति अपाङ्गता भएका व्यक्ति बालबालिका र ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

१११.जेष्ठ नागरिकलाई घरमै र बालबालिकालाई विद्यालयमै स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

११२.बाल अधिकार अन्तरगत बाल बचाउ बाल विकास बाल सहभागिता र बाल संरक्षण मार्फत सर्वाङ्गिक विकासका कार्यक्रमहरु सबै वडामा विद्यालयहरु मार्फत सञ्चालन गरिनेछन ।

११३.यस कार्यका लागि रु ५० लाख बजेट विनियोजन गरेकोछु ।

च.सडक तथा पुल-पुलेसा तथा अन्य सार्वजनिक निर्माण:-

११४.नगर भित्रका सबै सडकको समयमै मर्मत संभार गरिनेछ । दाँजे-खदि सडक निर्माण गर्न विशेष पहल गरिने छ ।

११५. वडा नं.१,२ र ३ लाई आ.ब.२०७९/०८० भित्र जोड्न प्रयास केन्द्रित गरिनेछ । पहाडा, पाटागाउ, छिमि, जागे जलिगार जस्ता दुर दराजका गाउँहरु सम्म सडक संजाल पुर्याउन निर्माण कार्य अगाडि बढाइएकोमा निरन्तरता दिइने छ ।

११६. नगर सडक यातायात गुरुयोजना अन्तर्गतका परेका खोला, नदीहरुमा मोटर पुल निर्माणको पहललाई थप तिब्रता दिईने छ ।

११७. लामो सूचीअन्तर्गतका झो.पु.हरुलाई प्राथमिकताको आधारमा निर्माण कार्य जारी राखिनेछ ।

११८. नगरपालिका भित्रको सार्वजनिक यातायातको असहजता तथा कठिनाई हटाउन नगरपालिकाका केहि मुख्य रुटमा बस सेवा संचालन गरिने छ ।

११९. राडीज्यूला बजार क्षेत्रलाई टाउन प्लानिङ गरी व्यवस्थित शहर बनाउन पहल गरिने छ र कालोपत्रे गर्ने कार्यलाई द्रूत गतिमा अगाडि बढाइने छ ।

१२०. वडा नं १ र २ का वडा कार्यालय भवन निर्माण गरिने छ ।

१२१. वडा नं ३ को सुल्कीवाङ् हुदै बारिङ्गे सडक निर्माण प्रकृया तीव्र रुपमा अगाडी बढाइने छ ।

१२२. इ.प्र.का.को भवन निर्माण कार्य अगाडि बढाइने छ ।

१२३. सबै वडामा सामुदायिक भवन निर्माण गरिने छ । राडीबजार र सीमबजार क्षेत्रमा सार्वजनिक सौचालय निर्माण गरिने छ । बजार क्षेत्रमा रहेका मासु पसल तरकारी पसल र ग्रिल उद्योगलाई उपयुक्त ठाउँ छनौट गरी व्यवस्थापन गरिने छ ।

१२४. नगरपालिकाको उपयुक्त ठाउँमा शहिद प्रतिस्थानको भवन निर्माण गरिने छ । ठाँटीखोला मन्मै मोटर पुल निर्माण कार्यलाई आवश्यक समन्वय तथा पहल गरिनेछ ।

१२५. नगरपालिकाको मुख्य प्रवेशद्वारमा शहिद गेट निर्माण गरिने छ ।

१२६. राडीज्यूला बजार क्षेत्रलाई मध्यनजर गरी शहरी विकास कार्यक्रममार्फत प्रदेश तथा संघसँगको समन्वयमा व्यवस्थित शहरी पूर्वाधार निर्माण गरिने छ । तल्लु गोतामकोट रग्दा जलिगाड मोटर पुल निर्माण कार्यलाई छिटो सम्पन्न गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।

१२७. यस कार्यका लागि रु ४ करोड ८५ लाख बजेट व नियोजन गरेको छु ।

छ.सिंचाई खानेपानी तथा सरसफाई:-

१२८. सिंचाई खानेपानी र सरसफाई भोक रोग र अभाव सबै बाइबाई भन्ने नाराका साथ सबै घरपरिवारलाई स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था गरिने छ ।

१२९. प्रदेश तथा संघिय सरकारसंगको समन्वयमा गोतामकोट बृहत खानेपानी तथा सिंचाई योजना पूरा गरिनेछ ।

१३०. राडि ज्युलाको खानेपानी तथा बगर सिंचाईको व्यवस्था पूरा गरिनेछ ।

१३१. वर्षौं पुरानो चौर सिंचाई आयोजना संचालनमा ल्याइने छ ।

१३२. चोभाखोला, अनाह, होली, चिला, घारीखोला, गैरीचौर, बाँकेज्युला र राडीज्युला बगर सिंचाई योजना पूरा गरिने छ ।

१३३. किबी तथा ओखर पकेट क्षेत्रमा सिंचाई आयोजना संचालन गरिनेछन् ।

१३४. एक घर एक धारा निर्माण कार्यलाई तीव्र रूपमा अगाडी बढाइने छ । घर आँगन टोल बस्ती सरसफाइको लागि विशेष अभियान चालिने छ । खेती योग्य जमिनका लागि आवश्यक सिंचाई गर्न लिफ्ट सिंचाई आयोजनाहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

१३५. यस क्षेत्रको विकासका लागि रु २ करोड ३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

ज. विद्युत तथा वैकल्पिक ऊर्जा:-

१३६. कोभिड -१९ को कारण ग्रामीण बिधुतिकरणमा केहि ढिला भए तापनि आ.ब.२०७९/०८० भित्र नगरका सबै वडामा केन्द्रिय प्रशारण लाईनको विद्युतपुर्याईनेछ । नगरपालि भित्र विद्युत उत्पादनको संभाव्यता अध्ययन गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइने छ ।

१३७. वैकल्पिक उर्जाको प्रयोगलाई प्रोत्साहन र सहूलियत प्रदान गरिने छ ।

१३८. वैकल्पिक उर्जा क्षेत्रको विकासका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा आवश्यक बजेट व्यवस्था गर्ने गरी रु. १२ लाख विनियोजन गरेको छु ।

झ सूचना तथा संचार:-

१३९.आ.ब.२०७९/०८० भित्र नेटी लेखको टावर संचालनमा ल्याउन , घेत्माको टावरमाविद्युतब्यवस्थापन गरि फोर.जी.(4G) सेवा संचालन गर्न , राडीज्युला सम्म अप्टीकल फाईबर लाईन पुर्याउन र ल्याण्ड लाइनको बितरण गर्न तथा राडिज्युलामा थप टेलिफोन टावर संचालन गर्ने कार्य नेपाल टेलिकम मार्फत सम्पन्न गरिनेछ ।

१४०. थप केहि सार्वजनिक बिधालयमा इन्टरनेट जडान गरिनेछ । रेडियो नयाँ नेपाललाई व्यवस्थापन एवम् प्रभावकारी रूपमा सूचनाको माध्यम बन्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१४१. सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको विकासका लागि रु ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

ज.भवन तथा शहरी आवास :-

१४२. राष्ट्रिय भवन संहिता सम्बन्धी नीति पूर्ण रूपमा पालना गरी नक्सापास पास नगरी घर टहरा निर्माण गर्ने कार्यलाई पूर्ण रूपमा निरुत्साहित गरिने छ ।

१४३. विद्यालय लगाएत सबै सार्वजनिक निकायहरूमा भूकम्प प्रतिरोधी पक्की भवन निर्माण गरिने छ ।

१४४. नगरपालिकाको प्रशासनिक भवन निर्माणको कार्य थालनी गरिनेछ । सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम अन्तर्गत संघीय तथा प्रदेश सरकारको समन्वय तथा सहयोगमा नगरपालिकाका सबै असुरक्षित तथा फुसका छाना भएका नीजि घरहरू टिनको छाना मार्फत विस्थापन गर्ने कार्यलाई यस आ.व मा पनि निरन्तरता दिइनेछ । सबै वडा कारक्यालयहरू निर्माण कार्यको थालनी गरिनेछ ।

१४५. जोखिमयुक्त क्षेत्रको पहिचान गरी ब्यवस्थित आवास क्षेत्र निर्माण कार्यको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१४६.एकिकृत वस्ती निर्माण कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिइ कार्यान्वयनमा लिइनेछ ।

१४७. यस कार्यका लागि रु ८ करोड ९७ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

ट. धार्मिक, संस्कृति तथा पर्यटन :-

१४८. विभेदरहित समाजको निर्माण सामाजिक मुल्य मान्यता र संस्कृतिको सम्मान भन्ने नारामा केन्द्रित हुँदै अवशेषको रूपमा रहेको सामाजिक विभेदको रूपमा रहेको जातीय विभेदलाई न्यूनिकरण गर्न सामाजिक सुरक्षा तथा रूपान्तरण सम्बन्धी कार्यक्रमहरू अगाडि बढाईनेछ ।

१४९. परम्परागत लोक संस्कृतिको संरक्षण र बिकासको लागि विभिन्न प्रतियोगिताहरूको आयोजना, वाद्यवादनका सामाग्री हस्तान्तरण लगायतका कार्यक्रमहरू गरिनेछ । सामाजिक कार्य र संस्कारहरूको कार्यान्वयन सहजताको लागि केही पूर्वाधारको विकास गरिनेछ ।

१५०. संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वय तथा साझेदारीमा आत्रेय ऋषिको मन्दिर निर्माण, साईकुमारी मन्दिर तथा काँडा दह क्षेत्रको बिकास, राडिज्युलामा लक्ष्मीनारायणको मन्दिर निर्माण तथा अन्य केहि स- साना मन्दिरको संरक्षण तथा पुनःनिर्माण गरिनेछ ।

१५१. ठुलाकोट दरवार क्षेत्र, नयाँडाँडा, साततले गुफा, झारमारे, मौराखारा, लामपुजार शाइकुमारी, काँडादह तथा चित्रीपाटन लगायतका क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न पूर्वाधार निर्माण कार्य अगाडि बढाईने छ ।

१५२. धार्मिक, साँस्कृतिक तथा पर्यटकिय क्षेत्रको विकासका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय गर्ने प्रबन्ध मिलाएको छु । यस क्षेत्रको विकासका लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।

ठ. सहकारी, गरिबी निवारण तथा रोजगार ब्यवस्थापन-

१५३. समाजबाद उन्मुख अर्थब्यवस्थाको आधारको रूपमा सहकारीहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै उत्पादनमूलक क्षेत्रमा गरिबी निवारणका लागि रोजगारीलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।

१५४. सहकारीको माध्यमबाट गरिबी निवारणको लागि विभिन्न आय आर्जन मूलक कामहरूलाई ब्यवस्थित गरिनेछ ।

१५५. स्वरोजगार सिर्जना गर्न विभिन्न उधमहरूको बिकासमा जोड गरिनेछ । सार्वजनीक निर्माणको क्षेत्रमा रोजगारी सृजना हुने गरि ब्यवस्थापन गरिनेछ ।

१५६. प्रधानमन्त्री तथा मुख्यमन्त्रि रोजगार कार्यक्रमको प्रभावकारी संयोजन गर्न रोजगार ब्यवस्थापन गर्न रोजगार सूचना तथा ब्यवस्थापन इकाई संचालन गरिनेछ ।

१५७. यस क्षेत्रको बिकासका लागि रु २ करोड २९ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

ड. बन,वातावरण,भू-संरक्षण,विपद तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन:-

१५८. नगरपालिका भित्रको वन क्षेत्रमा पाइने जडिबुटी सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदनलाई लागु गरिने छ ।

१५९. औषधी जन्य ,मसलाजन्य,रेसादार र काष्ठ जन्य वन पैदावार कुन क्षेत्रमा के कति छ र व्यावसायिक उत्पादनको संभावना के कस्तो छ भन्ने सन्दर्भमा वन क्षेत्रको अध्ययन गरी एक प्रतिवेदन तयार गरिनेछ ।

१६०. सार्वजनिक निर्माण कार्यले वातावरणमा पारेको नोकसानीलाई कम गर्न वृक्षारोपण,तटबन्ध निर्माण आदीमा जोड गरिनेछ ।

१६१. आम वातावरण स्वस्थ राख्न वास प्लान (WASH PLAN) को कार्यान्वयनमा जोड गरिनेछ । जलवायू अनुकुलनका गतिविधीहरू सञ्चालनमा रहनेछन ।

१६१. नगरपालिकाका घना बस्तीहरूमा ढलनिकासको प्रबन्ध गरिनेछ ।

१६३. नगरपालिकाको केन्द्र रहेको बजार क्षेत्रको फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि डीपीआर भएको स्थानमा ल्यान्डफिल्ड साईट निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ । गोवाडखोला देखि त्रिवेणी , करवगाडसम्म भेरी नदीको किनारको जोखिम ठाँउमा तटबन्धको व्यवस्था गरिनेछ ।

१६४. यस क्षेत्रको विकासका लागि रु ४५ लाख विनियोजन गरेको छ ।

ढ.संस्थागत विकास सुशासन तथा सेवा प्रवाह:-

अ. संगठनात्मक विकास तथा मानव संसाधन संस्थागत क्षमता विकासस्रोत परिचालन र सुशासन :

१६५. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो र सेवाग्राहीमुखी बनाउन विशेष जोड दिइने छ । सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ , सेवामूखी, छरितो तथा पेशागत अनुशासनप्रति प्रतिबद्ध बनाईनेछ । सेवा प्रवाहलाई छरितो बनाउन प्रविधिको प्रयोगमा बिपेश जोड गरिनेछ । अनलाइनमार्फत रकम भुक्तानी हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।

१६६. भ्रष्टाचारजन्य गतिविधि वा मनोमानी खर्च लेखेएवं सार्वजनिक सम्पत्तिको लापरवाहीपूर्ण प्रयोग गर्ने प्रवृत्तिप्रति शुन्यसहनशिलता अपनाइने छ ।

१६७. बजेट र सबै सार्वजनिक सम्पत्तिको हामी सबैले संरक्षण र सहि सदुपयोग पर्दछ । यस प्रति लोभ देखाउने वा कुदृष्टि राखे जोकोहिलाई कार्वाहीको प्रक्रियामा लगिनेछ ।

१६८. सबै सार्वजनिक खरिद प्रक्रियाहरूलाई पूर्णत प्रतिस्पर्धात्मक बनाईनेछ ।

१६९. सार्वजनिक निर्माणको कार्यमा जनसहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ ।

१७०. सार्वजनिक सुरक्षाको प्रबन्ध गर्न सुरक्षा संयन्त्रको परिचालन र सहकार्यलाई थप ब्यवस्थित गरिनेछ ।

१७१. राज्यको नीति र नगरपालिकाको आन्तरिक राजस्व क्षमताको आधारमा नगरपालिकामा कार्यरत सबै कर्मचारीहरूको समयानुकूल सेवा सुविधामा वृद्धि गरी दियो ज्यानले तोकिएको कार्यक्षेत्रमा खट्ने वातावरणको सिर्जना गरिनेछ । कार्य सम्पादनमा कमजोर देखिएका कर्मचारीहरूको सेवा करार बदर गरिने छ । कार्यसम्पादनका आधारमा दण्ड र पुरस्कारको समेत व्यवस्था गरिने छ । तलव....

१७२. सूचना तथा तथ्यांक व्यवस्थापनको कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ । सबै शाखा तथा वडा कार्यालयहरूबाट भएका कामहरूको मासिक प्रतिवेदन तोकिएकोसमयमै हुने व्यवस्था गरिनेछ ।

१७३. कार्यसम्पादन क्षमता अभिवृद्धिको लागि विभिन्न पेशागत तथा क्षमता विकास तालिमहरू संचालन गरिनेछ । प्राविधिक सेवाका कर्मचारीहरूलाई विभिन्न स्तरका तालिममा सहभागि हुने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१७४. कार्यालय व्यवस्थापनलाई थप चुस्त दुरुस्त बनाईनेछ ।

१७५. सामाजिक उत्तरदायित्वको लागि सार्वजनिक सुनुवाई तथा सबै कामकाजको सार्वजनिककरण ३/३ महिनामा गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । सार्वजनिक जवाफदेहिताको लागि सार्वजनिक सूचना प्रवाहका माध्यमहरू, रेडियो, छापा, मिडिया, सामाजिक संजाल आदिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । राज्यको चौथो अंगको रूपमा रहेको पत्रकारिता क्षेत्रको विकास तथा प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।

१७६. सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रबाट सञ्चालित विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको प्रभावकारिता तथा गुणस्तरियताका सम्बन्धमा विभिन्न चरणहरूमा अनुगमन गरिने र त्यस्ता कार्यक्रमहरूको लाभ एवम् प्रतिफलको विवरणको सम्बन्धमा आवश्यक सूझाव र मार्गदर्शन गरिनेछ ।

१७७. अनुगमन प्रणालीलाई वस्तुगत बनाउने र आवश्यकता नुसार अनुगमनको पुनः अनुगमन गर्ने प्रणालीको विकास गरि लाभ गर्ने र गराउने कार्य गरिनेछ । संघ प्रदेश र स्थानीय तहबाट बजेट योजना कार्यान्वयनको प्रभावकारिता लागत र दिगोपनाको कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता ल्याउन विशेषज्ञ, संचारकर्मी र सरोकारवाला सहितको अनुगमन संयन्त्र बनाई अनुगमन गरिनेछ ।

१७८. यस क्षेत्रको विकासका लागि रु ११ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

आ. सरकारी तथा गैह्र- सरकारी संस्था :-

१७९. नगरपालिकामा कार्यक्षेत्र भएका विभिन्न सरकारी तथा गैह सरकारी संस्थाहरूको अभिलेखिकरण गरिने छ । ती संस्थामार्फत भए गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरूको अवस्था मूल्याङ्कन गरिने छ ।

१८०. योजनाहरूको अनुगमन तथा मुल्यांकनमा नगरपालिकाको सहभागिता हुने व्यवस्था गरिनेछ ।

१८१. सबै गैह सरकारी क्षेत्रका संघ संस्थाहरूले नगरपालिकामा कार्यन्वयन हुने आयोजनाहरूको बजेट तथा कार्यक्रम नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराउने प्रबन्ध गरिनेछ । यस कार्यका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।

इ. समन्वय तथा सहकार्य:-

१८२. संविधानमा उल्लेख भएको क्षेत्राधिकारलाई प्रयोग गर्दै संघ, प्रदेश र स्थानिय तह बीच समन्वय, सहकार्य र सह अस्तित्वको अवस्था सृजना गर्न सके मात्र संघीय व्यवस्थाभित्र जनताका अपेक्षाहरू सजिलोसंग पूरा गर्न सकिन्छ । तसर्थनगर सरकार माथिल्लो तहका सरकारहरू संग सहकार्य र समन्वय गर्न निरन्तर प्रयत्नरत रहनेछ ।

१८३. नगरपालिकाको अधिकृत स्तरको कर्मचारीको नेतृत्वमा एक समन्वय इकाई खडा गरि कार्यको थालनी गरिनेछ । यस कार्यका लागि आवश्यक पर्ने बजेट प्रशासनिक खर्चबाट हुनेगरी विनियोजन गरेको छु ।

ई.वडागत विनियोजन :

१८४. वडाको आवश्यक पूर्वाधार विकास निर्माणर संघीयताको आधारभूत अभ्यास स्वरूपको कार्य गर्न वडागत रुपमा पनि योजना निर्माण गरी कार्यक्रम र बजेट तय गर्न वडागत रकम विनियोजन गरिएको छ ।

१८५ . यस कार्यका लागि रु ३ करोड बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सभा अध्यक्ष महोदय,

१८६. अब म, माथि प्रस्तुत गरिएका नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि बजेटको विनियोजन र स्रोत व्यवस्था को अनुमान सम्बन्धी योजना पेश गर्दछु ।

१८७. आगामी आर्थिक वर्षको लागि रू. ६७ करोड ६३ लाख २५ हजार ४ सय ४८ मात्र विनियोजन गरेको छु । कुल विनियोजनमध्ये चालुतर्फ रू. ४४ करोड ३३ लाख २५ हजार ४ सय ५० मात्र अर्थात् ६५.५४ प्रतिशत र पुँजीगततर्फ रू. २३ करोड २९ लाख ९९ हजार ९ सय ९८ रुपैया मात्र अर्थात् ३४.४६ प्रतिशत रहेको छु ।

१८८. आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोतहरूमध्ये आन्तरिक राजश्व र आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ को मौज्जात गरी रू. ३ करोड ८५ लाख अर्थात् ५.६९ प्रतिशत, संघीय सरकार वित्तीय समानीकरण अनुदानबाट रू. १२ करोड १३ लाख अर्थात् १७.९४ प्रतिशत, संघीय सःशर्त अनुदानबाट (चालु) रू. २२ करोड ८१ लाख अर्थात् ३३.७३ प्रतिशत, संघीय सःशर्त अनुदानबाट (पूजीगत) रू. ४ करोड अर्थात् ५.९१ प्रतिशत, संघीय सरकार राजश्व बाँडफाँटबाट रु १३ करोड ६५ लाख २१ हजार अर्थात् २०.१८ प्रतिशत, संघीय समपूरक अनुदानबाट रु १ करोड ६० लाख अर्थात् २.३७ प्रतिशत, संघीय विशेष अनुदानबाट रु २ करोड ९० लाख अर्थात् ४.२९ प्रतिशत, प्रदेश सरकार वित्तीय समानीकरण अनुदान रु १ करोड २१ लाख ७७ हजार अर्थात् १.८ प्रतिशत, प्रदेश राजश्व बाँडफाँटबाट रु २० लाख ७७ हजार ४ सय ४८ मात्र अर्थात् ०.३१ प्रतिशत, प्रदेश सरकार सःशर्त अनुदानबाट (चालु) रू ७६ लाख ५० हजार अर्थात् १.१३ प्रतिशत, प्रदेश सरकार सःशर्त अनुदानबाट (पूजीगत) रू २ करोड ९० लाख अर्थात् ४.२९ प्रतिशत, प्रदेश सरकार समपूरक अनुदानबाट रु १ करोड अर्थात् १.४८ प्रतिशत, प्रदेश सरकार विशेष अनुदानबाट रु ६० लाख अर्थात् ०.८९ प्रतिशत व्यहोर्ने प्रक्षेपण गरेको छु ।

अध्यक्ष महोदय

१८९. आर्थिक वर्ष २०७ ९/०८० का लागि आन्तरिक राजस्व परिचालन गर्न निम्नानुसारका कार्य गरिने छन् :-

क.

संविधानबमोजिमस्थानीयतहलाई प्राप्त राजस्वसम्बन्धि अधिकारको प्रयोग गर्दै नगरपालिकालाई आर्थिक रूपमा समृद्ध एवम् आत्मनिर्भर बनाउन राजस्वका सबै संभाव्य नारक्षेत्रहरूको खोजी गर्दै प्रगतिशील र समतामूलक ढंगले करका दरहरू निर्धारण गर्ने,

ख.

सम्पत्तिकर, घर बहाल कर र व्यवसाय करलाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गर्दै यसलाई व्यवस्थित र वैज्ञानिक बनाउन सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गर्ने,

ग.

राजस्व छलिरचुहावट हुन नदिन आवश्यक कानूनी व्यवस्था गर्दै कर प्रशासनलाई चुस्त दुरुस्त तुल्याउन उत्प्रेरणात्मक र दण्डात्मक दुवै तरिकाहरू अवलम्बन गर्ने,

घ.

करदाता शिक्षालाई व्यापक रूपमा फैलाउँदै करसम्बन्धी सचेतनाको विकास गर्ने

ङ.

सबै प्रकारका आर्थिक कृष्याकलापलाई करको दायरामा ल्याई कर तिर्ने प्रवृत्तिमा जोड दिने ।

१९०. राजस्व परिचालन नीति सम्बन्धी उद्देश्य हासिल गर्नको लागि देहाय बमोजिमका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछन्:-

(क) करदातालाई बैंक मार्फत कर दाखिला गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ख) कर प्रणालीका प्रक्रियागत सरलीकरणका लागि प्रशासनिक , कानुनी तथा प्राविधिक विषयहरूमा एकरूपता र स्पष्टता हुने गरी सुधारको प्रस्ताव तयार पारी लागु गरिनेछ ।

(ग) सार्वजनिक सेवा र राजस्वविचमा तादाम्यता कायम गर्दै कर नतिर्ने व्यक्ति वा नागरिकलाई कर नतिरेसम्म सार्वजनिक सेवाबाट वञ्चित गराउने एवम्

कुनै पनि उपभोक्ता समिति, समूह, सहकारीमा कामकाज गर्न वा सदस्य हुन अयोग्य ठहरिने छ ।

- (घ) करदाताले तिरेको सबै करको जानकारी दिने गरी एकीकृत करदाता कार्ड बनाई लागू गरिनेछ र सोही कार्डको आधारमा सेवाप्रवाह र विकास निर्माणका कार्यमा संलग्न हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- (ङ) करको दरभन्दा करको दायरा विस्तारलाई प्राथमिकता दिई कराधारलाई थप फराकिलो बनाउँदै लगिनेछ ।
- (च) करदाता तथा आम नागरिकका लागि सूचनामूलक एवं सचेतना अभिवृद्धि सम्बन्धी करदाता शिक्षा कार्यक्रमहरूलाई निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । यस्तो शिक्षा, सूचना र सचेतना सम्बन्धी कार्यहरू आवश्यकता अनुसार निजी, गैरसरकारी, उपभोक्ता हितकारी एवम् पेशागत संघसंस्थाहरू समेतको सहभागिता र समन्वयमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- (छ) विद्यालयहरूमा विभिन्न तहका पाठ्यक्रममा आवश्यकताअनुसार नेपालको कर प्रणाली तथा स्थानीय कर सम्बन्धी विषय समावेश गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
- (ज) राजश्व संकलनको लागि आवश्यक जनशक्ती प्रक्षेपण गरी परिचालन गरिनेछ ।
- (झ) कर संकलनमा जिम्मेवार पदाधिकारी एवम् कर्मचारीहरूलाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- (ञ) कर संकलनलाई व्यवस्थित बनाउन सुरुमा उत्प्रेरणात्मक उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ तर कर छलि गर्ने वा नतिर्ने प्रवृत्तिको लागि दण्डात्मक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- (ट) राजश्व व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई कडाइका साथ लागू गरि अनलाईन मार्फत मात्र राजश्व संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

१९१. बजेट निर्माणको क्रममा आ-आफ्नो तर्फबाट सुझाव दिनु हुने सम्पूर्ण पदाधिकारी, राजनैतिक दलका प्रतिनिधी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, बुद्धिजीवि, स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघ, नागरिक समाज, पत्रकार, सञ्चारकर्मी तथा सामुदायिक संस्था सबैमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।
१९२. यो बजेट तथा कार्यक्रम निर्माणमा विशेष मार्गदर्शन गर्नुहुने गर्नुहुने नेपाल सरकारका अर्थमन्त्रीमाननीय श्री जनार्दन शर्मा (प्रभाकर)ज्यू, यस नगरपालिकाको विकास र समृद्धिको लागि विशेष पहल गर्नु हुने प्रदेश सभा सदस्य माननीय श्री रातो कामी(आर.टी.)ज्यू, आठविसकोट नगरपालिकाको सम्बृद्धिमा अहोरात्र खटिइरहनु भएका निवर्तमान नगर प्रमुख श्री गोर्खबहादुर केसी (सन्देश) लगायतका जनप्रतिनिधीहरू लाई यो अवसरमा नगरबासीको तर्फबाट हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।
१९३. अन्त्यमा, नगरपालिकाको समृद्धि, विकास र उन्नतीमा निरन्तर सहयोग गर्ने, सद्भाव राख्ने आम नागरिक, करदाता, सरकारी/गैरसरकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरूप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै बजेटको सफल कार्यान्वयनमा सबैको सकारात्मक सहयोगहुनेछ भन्ने अपेक्षा गर्दछु ।

मिति : २०७९/०३/१० गते

----- धन्यवाद -----